

enim scriptura: „Non alligabis os bovi trituranti“: et: „Dignus est operarius mercede sua“.¹ Hic ergo scrupulus movere non debet; eodem enim modo resolvitur sicut praecedens. Merces enim proprie et debetur operi, cujus est merces, et illi est aequalis. Si justa est autem sustentatio ministri, nullo modo est aequalis sacro ministerio, cui pecunia non potest comparari. Ideo proprie non potest dici merces. Nec enim si peritissimus aliquis pistor vel scilicet solo victu et vestitu contentatur, quo posset artem suam exercere, sustentatio illa esset merces operis ejus, sed potius stipendium, ut artem exercere posset. Ideo multo minus sustentatio ministri proprie merces erit ministerii. Sed ita vocatur a Domino, non quia aequalis, sed quia debita est ministerio; quia Dominus ordinavit eis, qui evangelium annuntiant, de evangelio vivere. Verum apud Matthaeum non dicitur merces, sed cibus; ait enim: „Dignus enim est operarius cibo suo.“²

Quod verbum exponens Chrysostomus ait: „Unde perspicuum fit, a discipulis esse alendos, ne aut ipsi adversus eos, quos docebant quasi omnia praebentes et nihil vicissim accipientes, insurgerent, aut illi, qui audirent, quasi neglecti atque spreto discederent, ac ne eos pudeat ejus rei, non quasi mendicando ipsos vivere volebat, sed operarios vocavit, et quod eis dabatur, mercedem appellavit, ut rem debitam dari sibi ostenderet. Nam etsi verbis solum operarii videbantur, res tamen erat non parvi laboris et beneficia collata non parva. Quare quod apostolis dabatur, non gratis offerebatur, sed ad retributionem beneficiorum reddebatur. „Dignus est enim operarius cibo suo“; non quia tanti solummodo labores illi apostolici habendi sint, nequaquam enim hoc cogitandum est; sed ne apostoli plus aliquid quaerant, et qui sibi necessaria ministrabant nulla jactatione liberalitatis tumerent, si debitum persolvebant.“³ Haec Chrysostomus, asserens, quod superius

¹ I. Tim. 5. 17. 18. — Deut. 25. 4; I. Cor. 9. 9; Luc. 10. 7.

² Mat. 10. 10.

³ Hom. 32. al. 33. in Mat. n. 4; Migne P. G. 57, 382 (alia versio).

diximus, nempe sustentationem vocari mercedem, eo quod debita sit, non autem quasi aequalis sit ministerio.

Quod et Augustinus confirmans ait: „Unde ergo vivitur necessitatis est accipere, charitatis est praebere. Non tanquam venale sit evangelium, ut illud sit pretium ejus, quod sumunt, qui annuntiant, unde vivant. Si enim sic vendunt, magnam rem vili vendunt. Accipiant sustentationem necessitatis a populo, mercedem dispensationis a Domino; non enim est idoneus populus reddere mercedem illis, qui sibi in charitate evangelii serviunt.“¹ Cui consentit Ambrosius, super Lucam dicens: „Deus templum suum non mercatoris vult esse diversorium, sed domicilium sanctitatis. Nec vendibili religionis officio, sed obsequio gratuito usum ministerii sacerdotalis informat.“²

Planum igitur ex jam dictis fecimus, non licere pro usu spiritualis gratiae vel potestatis commodum temporale quasi pretium accipere vel dare, sed simoniacum id esse et perversum. Quod dixisse sufficit pro discussione propositae quaestionis juxta sensum ejus secundum.

Caput IV. Non licet accipere pro usu gratiae vel potestatis spiritualis commodum temporale in certa summa taxata juxta gratiae qualitatem, etiamsi non ut pretium accipiatur.

18. Superest jam, ut discutiamus propositam quaestionem in tertio ejus sensu, juxta quem quaerebatur, utrum liceret commodum temporale accipere pro usu gratiae vel potestatis spiritualis, non quidem ut pretium, sed³ alia bona intentione; modo accipiatur certa taxata summa juxta gratiae concessae qualitatem, ut Romae fit, vel a datario pontificis, applicationes detinente et componente, vel ab aliis ministris summi poenitentiarum et cancellarii foris alligatis et nuntiis apostolicis vel episcopis.

¹ Serm. 46 (al. de tempore 165.) n. 5; Migne P. L. 38, 273. Textum hunc, qui in ms. nostro plane corruptus est, secundum veram lectionem restitimus.

² Expos. super Lucam I. 9. n. 17; Migne P. L. 15, 1797.

³ Ms. addit *ut*.

In hoc enim sensu refert examinare propositam questionem, quia hic latet anguis. Facile enim, si hoc non discutitur, elabentur simoniaci seque palliabantur dicentes, se accipere vel dare commodum temporale non ut pretium, sed sustentationis gratia vel alia bona intentione. Nemo enim est tam perditus avarus, qui modo commodum accipiat, non malit illud accipere sine peccato et infamia, quam cum eis; quia malum, quatenus malum est, non est eligibile.

Ut ergo respondeam questioni in hoc tertio sensu intellectae, dicerem: Minime licere eo modo accipere commodum temporale pro usu gratiae vel potestatis spiritualis; sed in ea acceptione vel oblatione temporali intervenire saepe quidem simoniae vitium, semper autem ejus speciem et ecclesiae gravissimum scandalum et damnum; et ideo merito tollendum hunc abusum a Dei ecclesia, ne maculetur hac abominatione desolationis stantis in loco sancto.

Quae omnia ut probemus supponenda sunt I. quaedam, quae partim ex facto partim ex jure pendent.

19. Primo igitur ex facto supponitur, quod praedicta taxa, quae accipitur a datario vel ab aliis, accipitur ultra ea, quae dantur pro sustentatione ministrorum, qui necessarii sunt ad fidelem et brevem expeditionem negotiorum. Quales fere esse dicuntur scriptor apostolicus, abbreviator et registrator. Ii enim, quia non utuntur potestate spirituali, sed humana industria et labore, licite possunt locare operas suas, si non habent aliunde salarium, unde vivant, nec tenentur eas gratis praestare. Romae igitur ultra ea, quae dantur his et similibus officialibus, datur certa summa, quae cedit in utilitatem ejus, qui utitur spiritualium ministerio gratiam concedendo.

Secundo etiam ex facto supponitur, quod licet pontifex vel poenitentarius vel alius spiritualis minister gratiam concedat, antequam praedicta summa praebatur, si tamen non detur, nihil valet gratia concessa; quia dicunt eam non valere, si litterae non expendantur, quae tamen expediti non possunt, nisi prius soluta pecunia. Quod

perinde fere est, ac si non concederetur gratia, nisi prius solventi. Qui enim hujusmodi gratias petunt, volunt communiter eis uti in foro exteriori; quod facere nequeunt, nisi expeditis litteris, quae nisi prius soluta taxa non expediuntur.

Ex jure supponitur tertio, non solum esse peccatum facere quod malum est, sed etiam quod habet speciem mali, dicente apostolo: „Ab omni specie mala abstinete vos.“¹ Et alibi: „Nolite esse prudentes apud vosmetipsos, nulli malum pro malo reddentes, providentes bona, non tantum coram Deo, sed etiam coram omnibus hominibus.“²

Quarto est supponendum, non licere etiam necessaria ad sustentationem accipere cum scandalo ministerii evangelici, dicente apostolo: „Si alii potestatis vestrae participes sunt, quare non potius nos? Sed non usi sumus hac potestate, sed omnia sustinemus, ne quod offendentium demus evangelio Christi.“³ Et iterum: „Quae est ergo merces mea, ut evangelium praedicans sine sumpto ponam evangelium, ut non abutar potestate mea in evangelio? Nam quum liber essem ex omnibus, omnium me servum feci, ut plures lucrificarem.“⁴ Et alibi: „Nemini dantes ullam offensionem, ut non vituperetur ministerium nostrum; sed in omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut Dei ministros, in multa patientia, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustiis.“⁵ Et rursus: „Ideo habentes administrationem, juxta quod misericordiam consecuti sumus, non defecimus; sed abdicamus occulta dedecoris, non ambulantes in astutia, neque adulterantes verbum Dei, sed in manifestatione veritatis commendantes nosmetipsos ad omnem conscientiam hominum coram Deo.“⁶

20. Quinto supponendum est, quod ad hoc, quod quis committat simoniam, non requiritur, ut ita accipiat vel offerat commodum temporale, ut existimet commodum illud

¹ I. Thess. 5, 22.

² I. Cor. 9, 12.

³ II. Cor. 6, 4.

⁴ Rom. 12, 17.

⁵ Ib. v. 18, 19.

⁶ II. Cor. 4, 1, 2.

aequari vel ipsi Spiritui Sancto, vel dono ejus, vel sacramento, quo confertur donum, vel usui ipsius doni, vel etiam annexi ipsi spirituali dono. Hoc enim haeresis et stultitia esset. Haereticum enim et stultum est putare, quod temporalia, quae infima juxta naturam suam sunt, aequentur spiritualibus, prae quibus, sicut Paulus ait, tanquam stercora sunt reputanda.¹ Videmus etiam interdum, oblata parva pecunia obtineri pingua beneficia; ubi scimus, committi simoniam, licet constet, pecuniam, quae offertur, minus valere, quam fructus beneficii. Sufficit ergo ad hoc, quod quis simoniam committat, quod illud commodum temporale, quod intervenit, inclinet mentem, ut pretium inclinare solet, ad hoc, ut quis spirituali potestate utatur, sive illud aequale reputet ipsi dono, sive non.

Imo quantum possum conjicere ex scripturis et patribus et ex ipsa ratione, simoniacus censetur, quicumque utitur spirituali potestate non ad eum finem, in quem est instituta; qui procul dubio est aedificatio ecclesiae ad Dei gloriam, dicente apostolo: „Nam etsi amplius aliquid gloriatus fuero de potestate nostra, quam dedit nobis Dominus in aedificationem, et non in destructionem vestram, non erubescam;² et iterum: „Ideoque haec absens scribe, ut non praesens durius agam, secundum potestatem, quam Dominus dedit mihi in aedificationem, et non in destructionem.³ De quo pulchre Bernardus ait ad Henricum Senonensem: „Porro puritas cordis in duobus consistit; in quaerenda gloria Dei et utilitate proximi; ut in omnibus videlicet actis vel dictis suis nihil suum quaerat episcopus, sed tantum aut Dei honorem aut salutem proximorum aut utrumque.⁴“

Qui ergo, non curans hanc aedificationem in usu spiritualis potestatis, respicit tanquam finem ipsum lucrum vel delicias vel gloriam vel favorem sui vel suorum, si-

¹ Phil. 3, 8.

² II. Cor. 10, 8.

³ II. Cor. 13, 10.

⁴ Ad Henr. Senonensem episcopum De moribus et officio episcoporum c. 3. n. 10; Migne P. L. 182, 817.

moniacus censetur a Deo et a sanctis patribus; sive ista tanquam pretium aequale suscipiat, sive non. Qui etiam praedicta offert ad hoc, quod quis ad ista respiciens sicut finem, utatur potestate sua, neglecta ecclesiae aedificatione, etiam esse simoniacus et emptor rerum spiritualium censetur, sicut ille venditor.

21. Quod ut probetur occurrit exemplum Giezi, qui simoniacus, imo pater ipsius simoniae et venditionis rerum spiritualium ab omnibus habetur. Et tamen constat, ipsum non vendidisse proprie usum spiritualis potestatis, quia jam gratis ea erat usus, sine pretio aliquo concedens sanitatem. Et nihilominus Giezi fuit simoniacus, quia abusus fuit usu potestatis ipsius Elisei, non dirigens illum, ut oportebat, ad aedificationem proximorum, sed detorquens et inflectens illum ad proprium commodum, licet commodum illud non reputavit pretium usus. Ideo juste et sapienter ait illi Eliseus: „Nunc igitur accepisti argentum et accepisti vestes, ut emas oliveta et vineas, et oves et boves, et servos et ancillas; sed et lepra Naaman adhaerebit tibi et semini tuo usque in sempiternum.“¹ — Simon quoque magus noluit emere Spiritum Sanctum, si Urbano II. credimus,² sed quia magus erat et videbat signa fieri ab apostolis, quae si ipse faceret, magnam gloriam et utilitatem acquirere posset, voluit offerre pecuniam; non ut pretium Spiritus Sancti, nec ut aequalem dono illius, sed ut pro pecunia corrumperet mentem apostolorum, ut ita corrupti abuterentur potestate sua contra aedificationem, convertendo illam ad lucrum, ut ipse postea Simon in similem gloriae et utilitatis finem illa abuteretur. Ideo dicit scriptura de illo, quod videns signa et virtutes maximas fieri stupens admirabatur.³ Quae admiratio oriebatur ex hoc, quod videbat signa fieri, ad quae omnis daemonum vis et magiae fallacia non extendebat se; et ideo cupiebat similia posse patrare, et id per pecuniam mentem apostolorum

¹ IV. Reg. 5, 26, 27.

² Urbani II. papae effatum vide infra pag. 354, 355.

³ Act. 8, 13.

corruptentem obtinere volebat. Sed audivit a Petro: „Pecunia tua tecum sit in perditionem;“¹ quasi illi diceret: Tu me vis tua pecunia corrumpere et perdere, sed praestat, ut solus pereas, qui illa corruptus es. Addidit autem: „Quoniam donum Dei existimasti pecunia possideri.“ Non dixit apostolus: mercari.

Quare sive quis offerat pecuniam tanquam pretium dono aequale, sive non, simoniam committit, modo intendat per pecuniam corrumpere mentem habentis spiritualem potestatem ad hoc, quod illa utatur non aedificationis et pietatis gratia, sed quaestus.

Ideo et apostolus hujusmodi „mente corruptos“ appellat dicens: „Ex quibus oriuntur invidiae, contentiones, blasphemiae, suspiciones malae, conflictationes hominum mente corruptorum, et qui veritate privati sunt, existimantium quaestum esse pietatem.“² Corrupta igitur mens est illorum, qui quum possent ex usu potestatis et gratiae fructum pietatis parere, volunt potius comparare quaestum et ventri et gloriae servire; sicut corrupta est mulier, quae mavult ex adultero filios spurios concipere, quam legitimos ex viro. Cui mulieri meretrici comparatur Babylon in apocalypsi, ubi inter alia dicitur: „De vino irae fornicationis ejus biberunt omnes gentes; et reges terrae cum illa fornicati sunt, et mercatores terrae de virtute deliciarum ejus divites facti sunt.“³

22. Sancti quoque patres in eandem sententiam veniunt. Nec enim semper exigunt, ut pretium interveniat ad hoc, ut committatur simonia, sed sufficere dicunt abusum potestatis non ad aedificationem, sed ad lucrum.

Unde Urbanus II. papa ait: „Quia innotuisti nobis, quod tibi objicitur, utrum vendere ecclesiasticam rem simoniacum sit, hoc simoniacum esse patenter colligitur ex hoc, quod beatus apostolus Petrus ait Simoni: „Pecunia

¹ Act. 8, 20.² Apoc. 18, 3.³ I. Tim. 6, 4. 5.

tua tecum sit in perditionem, quia existimasti donum Dei pecunia possideri. Donum quippe Dei est Spiritus Sanctus, et donum Dei est res ipsius ecclesiae oblata. Et, si bene advertis, Simon magus, qui ad fidem fecte accessit, non Spiritum Sanctum, quo ipse erat indignus (quoniam ut scriptum est, „Spiritus Sanctus disciplinae effugiet fictum“¹), sed donum ejus emere voluit, ut ex venditione signorum, quae per eundem fierent, multiplicatam pecuniam lucraretur. Nec apostolus emptionem Spiritus Sancti (quam bene fieri non posse noverat), sed ambitionem quaestus talis et avaritiam, quae „est idolorum servitus“² in eodem Simone exhorruit et maledictionis jaculo percussit. Quisquis igitur res ecclesiasticas, (quae dona Dei a Deo fidelibus et a fidelibus Deo donantur, quaeque ab eodem gratis accipiuntur, et ideo gratis dari debent), propter sua lucra vendit vel emit, cum eodem Simone donum Dei possideri pecunia existimat. Ideoque qui eas non ad hoc, ad quod institutae sunt, sed ad propria lucra munere linguae vel indebiti obsequii vel pecuniae largituri vel adipiscitur, simoniacus est, quum principalis intentio fuerit Simonis sola pecuniae causa, avaritia videlicet, i. e. idololatria, ut ait³ apostolus Paulus.⁴ Haec Urbanus. In cuius verbis non solum notandum est, quod sit, Petrum in Simone mago non damnasse emptionem Spiritus Sancti, qui vendi non potest, sed ambitionem et avaritiam, sed etiam illud advertendum est, quod, loquens de rebus temporalibus Deo et Ecclesiae oblati, ait, simoniacum esse, qui eas non ad hoc, ad quod institutae sunt, sed ad propria lucra convertit. Quum igitur potestas spiritualis longe magis spiritualis sit, quam res oblatae, simoniacus erit, qui ea nititur non ad proprium finem in ecclesiae aedificationem, sed ad proprium lucrum.

Beda quoque pulchre ait: „Non soli venditores sunt columbarum, et donum Dei faciunt domum negotiationis,

¹ Sap. 1. 5.² Eph. 5. 5.³ I. c.⁴ Causae I. q. 3. c. Salvator 8. Ex epist. Urbani II. ad Lucium praepositum S. Juvencii. Mansi XX, 660. Jaffe I. edit. n. 4908.

qui sacros ordines, largiendo pretium pecuniae vel laudis, vel etiam honoris inquirunt, verum hi quoque, qui gradum vel gratiam in ecclesia spiritualem, quam Domino largiente percipere, non simplici intentione, sed cujuslibet humanae causa retributionis exercent, contra illud Petri apostoli:¹ „Qui loquitur, quasi sermones Dei; qui ministrat tanquam ex virtute, quam administrat Deus.“² Haec Beda, damnans ut simoniacum eum, qui non simplici intentione, quae procul dubio respicit aedificationem et aeternum praemium, sed humanae retributionis causa utitur potestate spirituali.

23. Gregorius variis in locis idem confirmat; ait enim: „Si quis neque sanctis pollens moribus, vel neque a clero populoque vocatus vel pulsatione coactus, impudenter Christi sacerdotium, jam quolibet facinore pollutus, injusto cordis amore vel sordidis precibus oris, sive comitatu sive manuali servitio sive fraudulento munusculo, episcopalem seu sacerdotalem, non lucro animarum sed inanis gloriae avaritia fultus, dignitatem acceperit, et in vita sua non sponte reliquerit, cumque insperata mors poenitentem non invenerit, procul dubio in aeternum peribit.“³ Haec Gregorius, docens, eum mortaliter peccare, qui non lucrum animarum intendens, sed ambitionem et avaritiam, per munus et favorem obtinet dignitatem spirituales. Idem (Gregorius Magnus) exponens illud „Gratis accepistis, gratis date“ ait: „Praesciebat namque, nonnullos hoc ipsum donum accepti Spiritus in usum negotiationis inflectere, et miraculorum signa ad avaritiae obsequium declinare.“⁴ Et infra: „Columbas quippe vendere est impositionem manus, qua Spiritus Sanctus accipitur, non ad vitae meritum, sed ad praemium dare. Sed

¹ I. Pet. 4, 11.

² In cap. II. S. Joannis; Migne P. L. 92, 665.

³ Causae I. q. 1. c. 115, cum inscriptione: Gregorius in registro. Locus tamen neque apud Gregorium VII. neque apud Gregorium Magnum, quorum registra solum exstant, invenitur.

⁴ Lib. I. hom. 4. n. 4. Migne P. L. 76, 1091.

sunt nonnulli, qui quidem nummorum praemia ex ordinatione non accipiunt, et tamen sacros ordines pro humana gratia largiuntur atque de largitate eadem¹ laudis solummodo retributionem quaerunt. Hi nimirum, quod gratis acceptum est, gratis non tribuunt, quia de impenso officio sanctitatis nummum expetunt favoris.² Haec ille, praecipue docens, simoniam esse inflectere donum Spiritus in avaritiam vel inanem gloriam. Alibi quoque ait: „Verus ergo quisque praedicator non ideo praedicare debet, ut in hoc tempore mercedem recipiat, sed ideo mercedem recipere, ut praedicare subsistat. Quisquis namque ideo praedicat, ut hic vel laudis vel muneris mercedem recipiat, aeterna procul dubio mercede se privat. Quisquis vero vel ea, quae dicit, ideo placere hominibus appetit, ut dum placet, quod dicitur, per eadem dicta non ipse, sed Dominus ametur, vel ideo terrena stipendia in praedicatione consequitur, ne a praedicationis voce per indigentiam lassetur, huic procul dubio ad recipiendam mercedem nihil obstat in patria, quia sumptus sumpsit in via.“³ Haec Gregorius, docens crimen esse statuere finem praedicationis in terrena mercede vel laude. Quod ideo est, quia simoniae inflectitur donum praedicationis ad ista terrena. Alibi idem doctor, exponens illud: Ingressus templum „coepit ejicere vendentes et ementes,“⁴ ait: „Sicut templum Dei in civitate est, ita et in plebe fidei vita religiosorum. Et saepe nonnulli religionis habitum sumunt, et dum sacrorum ordinum locum percipiunt, sanctae religionis officium in commercium terrena negotiationis tradunt. Vendentes quippe in templo sunt, qui hoc, quod quibusdam jure competit, ad praemium largiuntur.“⁴ Haec ille, docens vendentes in templo, i. e. simoniacos esse illos, qui officium religionis ad terrena praemia detorqueunt.

24. Quod et Hieronymus super Matth. confirmat dicens: „Quia semper dona spiritualia, si merces media

¹ Ms. eorum.

² Lib. I. hom. 17. n. 7; Migne l. c. 1141.

³ Marc. 11, 15.

⁴ Lib. II. hom. 39. n. 6; Migne l. c. 1297.

sit, viliora fiunt, adjungitur avaritiae condemnatio, quum subdit: „Gratis accepistis, gratis date; Ego magister et Dominus absque pretio vobis haec tribui, ergo et vos sine pretio date.“¹ Alibi etiam idem doctor, exponens illud: „Vos fecistis illam speluncam latronum“, ait: „Latro enim est, et templum Dei in latronum convertit speluncam, qui luca de religione sectatur.“

Cui consentit Chrysostomus super Marcum dicens: „Res tam manifesta est, ut expositione non indigeat; utinam esset obscurum et non intelligeremus in multis locis: Domus patris domus negotiationis. Ego ipse qui loquor, et unusquisque de vobis sive presbyter, sive diaconus, sive episcopus, qui heri pauper et hodie dives, dives in domo Dei, nonne vobis videtur fecisse domum patris domum negotiationis? De ipsis loquitur et apostolus: estimantes quaestum esse pietatem“² Idem etiam in secundo opere super Matthaem ait: „Columbas quoque vendentium cathedras evertit, ut quod honor sacerdotalis debet auferri ab eis, doceret, qui pro terrena mercede opus Dei faciendum existimant.“³ Alibi idem doctor quoque ait: „Cogita, quid acciderit Simoni; quid enim refert, si non das pecuniam, sed pecuniae loco aduleris, suborneris multaque machineris? „Pecunia tua tecum sit in perditionem“, ad illum dictum est; et his dicitur: Ambitio tua tecum sit in perditionem, qui putasti ambitu humano comparari donum Dei.“⁴ Sic ille, diversis locis docens, simoniam esse ad lucrum quasi ad finem referre usum spiritalis potestatis.

Ambrosius etiam idem clare dicit super Lucam, quum ait: „Deus enim templum suum non mercatoris vult esse diversorium, sed domicilium sanctitatis; nec vendibili religionis officio, sed obsequio gratuito usum ministerii

¹ Commentar. in Matth. cap. 10; Migne P. L. 26, 62.

² Mendose haec verba in ms. nostro apponi videntur Chrysostomo, qui de S. Marci evangelio commentarios non reliquit.

³ Opus imperfectum super Mat. S. Chrysostomo adscriptum, hom. 38; Migne P. L. 56 841.

⁴ In acta ap. hom. 3 n. 5; Migne P. G. 60, 43.

sacerdotalis informat.“¹ Haec Ambrosius, docens usum ministerii sacerdotalis gratis conferri debere, non ob praemium.

Origenes super id Matthaei: „Mensas nummulariorum subvertit“,² ait: „Diaconi, qui non bene tractant ecclesiarum pecunias et divites fiunt de rebus pauperum, ipsi sunt nummularii pecuniarum, mensas habentes, quas Christus evertit. Episcopi autem, qui tradunt ecclesias, quibus non oportet, ipsi sunt, qui vendunt columbas, i. e. gratiam Spiritus Sancti, quorum cathedras Christus evertit.“³ Haec Origenes, docens simoniacos eos, qui ex ministerio diaconatus ditabantur.

Glossa etiam ordinaria ait: „Per boves, qui arant, praedicatorum doctrinae coelestis significantur, eos vendunt, qui non amore Dei, sed pro quaestu temporali praedicant. Oves innocentes sua vellera vestiendis praebent; per has significantur opera munditiae et pietatis, quae venduntur, dum pro humana laude geruntur.“⁴

Constat igitur, simoniacum esse non solum illum, qui Spiritui Sancto vel ejus donis posse pecuniam aequari putat, sed eum quoque, qui, pecunia vel quovis temporali bono corruptus, ob id, et non ob aedificationem, utitur spiritali potestate.

25. Quod etiam ratio confirmat.

Primo, quia simonia imitatio est Simonis magi, qui, ut vidimus, non putabat, pecunia posse emi Spiritum, sed volebat corrumpere pecunia apostolos, ut abuterentur potestate, qua et ipse abuti volebat. Qui igitur illum imitantur, simoniaci sunt, licet non accipiant vel dent temporalia ut pretium. Secundo, quia canones damnant actiones multas ut simoniacas, solum quia intervenit temporale, ut inferius videbitur. Quae tamen facile excusarentur, si admitteretur haec versutia; dicerent enim qui talia committunt, se non accipere vel dare temporalia ut pre-

¹ Vide supra p. 349.

² Mat. 21, 12.

³ Comment. in Matth. tom. 16. n. 22; Migne P. G. 13, 1450, 1451.